

บทที่ ๔

สถานีวิทยุโทรทัศน ไทยทีวีช่อง ๔ บางขุนพรหม

สถานีวิทยุโทรทัศน ไทยทีวีช่อง ๔ บางขุนพรหมถือกำเนิดขึ้นมาในฐานะที่เป็นสถานีวิทยุโทรทัศนแห่งแรกของประเทศไทย ในการก่อตั้งสถานีวิทยุโทรทัศนแห่งนี้มีลักษณะเฉพาะที่สำคัญหลายประการ ซึ่งยังได้ส่งผลให้การทำงานของบุคลากรในสถานียังมีลักษณะที่น่าสนใจเช่นกัน

เพื่อความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับความเป็นมาของกิจการวิทยุโทรทัศนไทยที่จะเป็นลักษณะสำคัญที่มีผลต่อกระบวนการทำงานของบุคลากร ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของกิจการวิทยุโทรทัศนไทยก่อนที่จะมาเป็นสถานีวิทยุโทรทัศนไทยทีวีช่อง ๔ บางขุนพรหม โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น ๒ ส่วน คือการกำเนิดของกิจการวิทยุโทรทัศนไทยและบริษัทไทยโทรทัศนจำกัด อันเป็นที่มาของสถานีวิทยุโทรทัศนไทยทีวีช่อง ๔ บางขุนพรหม

๑. ความเป็นมาของกิจการวิทยุโทรทัศนไทย

๑.๑ กำเนิดโทรทัศนไทย

กิจการวิทยุโทรทัศนของไทย ถือกำเนิดอย่างเป็นทางการในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๘ อันถือเป็นวันชาติของไทยในสมัยนั้น จอมพล ป. พิบูลสงคราม (แปลก ชีตะสังคะ) นายกรัฐมนตรีได้เป็นประธาน ในพิธีเปิดแพรคลุมป้าย สำนักงานและที่ทำการสถานีวิทยุโทรทัศนไทยทีวีช่อง ๔ บางขุนพรหม ถือเป็นสถานีวิทยุโทรทัศนแห่งแรกในประเทศไทย และนับเป็นแห่งที่สองในทวีปเอเชีย รองจากประเทศญี่ปุ่น ในวันดังกล่าวนี้ จึงถือเป็นวันเริ่มต้นยุคใหม่ของวงการสื่อสารมวลชนในประเทศไทย ที่จะได้มีกิจการวิทยุโทรทัศนดำเนินการเป็นครั้งแรก ซึ่งในกาลต่อมาจะได้พัฒนาตนเองจนกลายมาเป็นสื่อสารมวลชน ที่มีบทบาทอย่างออย่างสำคัญต่อทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรมของประเทศไทย

อย่างไรก็ตามในเวลาก่อนหน้านี้ ได้มีความพยายามมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ในอันที่จะก่อตั้งให้มีสถานีวิทยุโทรทัศนขึ้นในประเทศไทย โดยจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี มีหลักฐานอันปรากฏเป็นรูปธรรมปรากฏขึ้นครั้งแรก ในจดหมายเขียนด้วยลายมือที่

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีมีไปถึง อธิบดีกรมโฆษณาการ เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๔๙๓ มีความ
ดังนี้

"ผมอยากจะให้พิจารณาจัดหาและจัดการส่ง Television เพื่อเป็นประโยชน์แก่
การศึกษาของประชาชน จะควรทำเป็น Mobile Unit อย่างที่สนทนาก่อน แล้วจัด
หาสถานีขนาดเล็กมาทดลองต่อไปก็เป็นการสมควร ขอให้กรุณาศึกษาและดำเนินการ
ต่อไป เพื่อตั้งงบประมาณต่อไปใน ๒๔๙๔ ด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ป.พิบูลสงคราม"

แต่นั้นมาก็ดูเหมือนว่าได้มีความพยายามอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากนายกรัฐมนตรีและกรม
โฆษณาการในอันที่จะให้ได้มาซึ่งเครื่องส่งวิทยุโทรทัศน์ เครื่องแรกของประเทศ โดยมีการผลักดัน
เคลื่อนไหวหลายรูปแบบด้วยกัน เช่นการส่งข้าราชการไปดูงาน การหาข้อมูลจากบริษัทผู้ผลิต
การติดต่อจากองค์การระดับนานาชาติเพื่อขอรับการสนับสนุนทางการเงิน การจัดหาเครื่องรับ
ส่ง ตลอดจนจัดให้มีการสาธิตการแพร่ภาพเครื่องส่งวิทยุโทรทัศน์

วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๔ เพียงสองเดือน หลังจากที่มิบันทึกจากนายกรัฐมนตรี
ถึงอธิบดีกรมโฆษณาการ ก็ปรากฏบันทึกจากเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่งถึงอธิบดีกรม
โฆษณาการ แจ่มตติคณะรัฐมนตรีว่า

... ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๔๙๔ ท่านนายกรัฐมนตรี
มนตรีเสนอว่า เนื่องจากความเจริญของบ้านเมืองได้ก้าวหน้าไปเป็นอันมาก ซึ่งประเทศ
ไทยเราจำเป็นต้องติดตามให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อให้ทันสมัยยิ่งขึ้น และเห็นว่า
เครื่องรับวิทยุโทรภาพ (Television) มีส่วนช่วยเหลือให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า
อยู่เป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการฝึกสอนประชาชนในด้านการศึกษา
และด้านการแพทย์ ฯลฯ จึงเห็นสมควรที่จะได้จัดหาไว้ใช้ในราชการต่อไป...

หลังจากได้มีบันทึกฉบับนี้ได้เพียงเดือนเศษ ก็ได้มีหนังสือเร่งมาจากกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มาอีก เป็นการกระตุ้นให้กรมโฆษณาการเร่งจัดหาวิทยุโทรภาพโดยด่วน พร้อมทั้งสั่งให้กระทรวง การคลังเป็นผู้จัดหางบประมาณ

อนุสนธิหนังสือเลขที่ ๑๑๗๕๓/๒๕๙๔ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๙๔ แจ้งมติรัฐมนตรีเรื่องการจัดหาวิทยุโทรภาพ มาเพื่อทราบ ความแจ้งอยู่แล้วนั้น ใน คราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๙๕ ได้พิจารณาถึงเรื่องนี้ ในที่สุดได้ลงมติว่า ๑. ให้กรมโฆษณาการ ดำเนินการจัดหาเครื่องวิทยุโทรภาพต่อไป และให้ติดต่อกับกระทรวงการคลังพิจารณาหาเงินในการให้ด้วย ๒. เพื่อดำเนินการในเรื่องนี้ ให้กรมโฆษณาการรับไปตั้งกรรมการ พิจารณาวิธีการซื้อตลอดจนรายละเอียด ต่างๆ วิธีการดำเนินการ ฯลฯ เสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาเสียก่อน

ว่าในระหว่างการดำเนินการอย่างแข็งขันจากรัฐบาลอยู่เนือง ในทางกลับกัน กระแส วิพากษ์วิจารณ์จากฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการก่อตั้งกิจการวิทยุโทรทัศน์ขึ้นในประเทศไทย ก็ได้ ปรากฏชัดเจนเป็นลำดับ ควบคู่กันไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสื่อหนังสือพิมพ์และจากสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรฝ่ายค้าน ดังที่นามปากกา ช.ศ. แห่ง หนังสือพิมพ์ เกียรติศักดิ์ (๒๕ กรกฎาคม ๒๕๙๕) ได้ลำดับประเด็นไว้ดังนี้

๑. เป็นความบันเทิงสำหรับคนกรุงเทพโดยเฉพาะและจำกัดเพียงคนมีเงิน กลุ่มหนึ่ง ไม่เกิน ๕๐๐ คน
๒. ค่าเครื่องส่ง ๑๔ ล้านบาท และค่าสถานที่อีก ๑๐ ล้านบาท รวม ๒๔ ล้านบาท ถ้างดไม่สร้าง จะนำไปช่วยเด็กกระชาบาล ก็จะได้ประโยชน์แก่การศึกษา ของชาติ
๓. งบประมาณจำนวนนี้ นำมาสร้างบ้านให้คนไร้ที่อยู่อาศัย ก็จะได้นับหมื่น คน
๔. การใช้ไฟฟ้าแรงสูงในการส่งวิทยุโทรภาพ จะไปทำให้ชาวบ้าน เด็กนักเรียนต้องหรีไฟในการดูตำรับตำรา

๕. เวลาอีसानแล้ง ได้งบประมาณช่วยเหลือ ๕ ล้านบาท สำหรับราษฎร ๑๐ ล้านคน แต่จะนำเงิน ๑๔ ล้าน มาสร้างเครื่องส่งวิทยุโทรภาพให้คน ๕๐๐ คนดู ให้คิดว่าควรทำเรื่องไหนก่อน

อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ดังกล่าวหาได้เป็นเหตุที่จะทำให้ จอมพลป.พิบูลสงคราม ละเลิกความพยายามของตนในการก่อตั้งกิจการวิทยุโทรทัศน์ ของประเทศ หากแต่ได้พยายามหาหนทางอื่นในการดำเนินการ โดยหันไปก่อตั้งกิจการดังกล่าว ในรูปแบบของบริษัทจำกัดแทน

เหตุผลในความพยายามก่อตั้งกิจการวิทยุโทรทัศน์อย่างแข็งขัน ของจอมพล ป.พิบูลสงคราม อาจจะชัดเจนขึ้นหากพิจารณาถึงปัจจัยในการกำเนิดขึ้นของวิทยุโทรทัศน์ไทย ในงานศึกษาของ สนิทธี สิทธิรักษ์ เรื่องกำเนิดโทรทัศน์ไทย(๒๔๙๓-๒๕๐๐) สรุปความได้ดังนี้

๑. ปัจจัยทางสังคม

แม้ว่าตามที่ได้บันทึกไว้เป็นหลักฐาน เท่าที่ปรากฏในเอกสารทางวิชาการขององค์กรหรือสถาบันการศึกษาต่างๆ กำเนิดโทรทัศน์ไทยมักถูกอธิบายโดยใช้ปี พ.ศ.๒๔๙๓ หรือ พ.ศ.๒๔๙๕ เป็นฐาน และมีจอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นเป็นศูนย์กลาง ทว่าการเคลื่อนไหวเพื่อให้มีโทรทัศน์ในสังคมไทยนั้น นอกจากตัวแทนของศูนย์กลางอำนาจรัฐหรือผู้นำรัฐบาลแล้ว บุคคลสามัญผู้ประกอบอาชีพอยู่ในแวดวงสื่อสารมวลชนบางคน บางกลุ่ม มีส่วนในการบอกเล่า เสนอแนะ ผลักดัน ตามความสามารถ และช่องทางที่มีอยู่ ด้วยความคาดหวังที่จะได้เห็นความก้าวหน้ารุ่งเรืองทางเทคโนโลยีด้านนี้ในสังคมของตนบ้าง

กลุ่มบุคคลสามัญดังกล่าว ก็คือสื่อมวลชนบางท่านบางแขนงที่ได้มีโอกาสรับฟังเรื่องราวของโทรทัศน์จากต่างประเทศ และได้นำเสนอเรื่องราวเหล่านั้นในสื่อแขนงต่างๆ ซึ่งน่าจะมีส่วนทำให้ผู้นำของประเทศเกิดความสนใจขึ้นมา ผู้มีส่วนในการนำเสนอเรื่องราวเหล่านี้ บางท่านได้มาเป็นผู้มีบทบาทในกิจการของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งแรกในเวลาต่อมา ได้แก่ ธรรมพลี วิริยศิริ สมบูรณ์ วิริยศิริ และ ชุ่ม ปัญจพรรค

๒. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

การก่อตัวและความขยายตัวของบริษัทข้ามชาติ ทำให้องค์กรเหล่านี้ขยายทุนของตน ออกสู่ประเทศด้อยพัฒนา รวมทั้งการขยายตัวของบริษัทด้านการสื่อสาร ในกรณีของประเทศไทย ก็ได้มีการผลักดันจากบริษัทข้ามชาติบางแห่ง ในการที่ตนจะได้เป็นผู้มีบทบาทในการจัดตั้งกิจการวิทยุโทรทัศน์ในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทวิทยุกระจายเสียงแห่งสหรัฐอเมริกา หรือ อาร์.ซี.เอ. ผ่านมาทางตัวแทนคือ บริษัทบาโรบราวน์จำกัด ที่ได้เคลื่อนไหวย่างเป็นทางการ และอย่างเป็นทางการส่วนตัว กับข้าราชการในระดับต่างๆ จนอาจมีผลให้ จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เห็นด้วยกับการก่อตั้งกิจการวิทยุโทรทัศน์ขึ้น และบริษัท อาร์.ซี.เอ.ก็ได้เป็นผู้ชนะ ในการเสนอราคาเครื่องรับส่งวิทยุโทรทัศน์ ที่ได้จัดประมูลขึ้นในเวลาต่อมา

๓. ปัจจัยในด้านการเมืองและประวัติศาสตร์

การเมืองของประเทศไทยในช่วงท้ายของพุทธศักราช ๒๕๐๐ อันเป็นช่วงที่วิทยุโทรทัศน์ ได้เข้ามาอยู่ในความสนใจในระดับชาติ เป็นยุคสมัยที่การเมืองไทยมีความผันผวนเป็นอย่างสูง มีการรัฐประหารอยู่บ่อยครั้ง รวมทั้งประเทศไทยยังต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากขบวนการคอมมิวนิสต์ ในขณะที่ปัญหาสำคัญของรัฐบาลภายใต้การนำของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ก็คือ ความขัดแย้งกับนักการเมืองในฝ่ายค้าน และสื่อมวลชนหนังสือพิมพ์ที่ได้ยึดมั่นในหลักวิชาชีพของตนอย่างเคร่งครัด อาทิเช่น กุหลาบ สายประดิษฐ์ มาลัย ชูพินิจ อิศรา อมันตกุล และเสนีย์ เสาวพงศ์ ในขณะที่ผู้นำรัฐบาลเป็นผู้ที่ได้เคยมีประสบการณ์อันเชี่ยวชาญ ในการใช้สื่อมวลชน วิทยุกระจายเสียงให้เป็นเครื่องมือเผยแพร่นโยบายของรัฐบาลมาอย่างได้ผลในยุค "รัฐนิยม" จึงเป็นเหตุให้รัฐบาลได้หันมาทุ่มเทปรับปรุงงานสื่อมวลชนของรัฐ ซึ่งในขณะนั้นมีเพียงสื่อวิทยุกระจายเสียง ทั้งทางด้านเนื้อหาและเครื่องมือ และต้อนรับวิทยุโทรทัศน์ สื่อชนิดใหม่ที่เพิ่งถือกำเนิดขึ้นได้ไม่นานนักโดยฉับพลัน ด้วยจินตภาพว่าเครื่องมือชนิดนี้ จะมีประสิทธิภาพและศักยภาพยิ่งไปกว่าวิทยุกระจายเสียงนับเท่าทวี

ด้วยเหตุดังนี้ วิทยุโทรทัศน์จึงได้กลายมาเป็นประเด็นถกเถียงกันอย่างกว้างขวางในยุคสมัยนั้น และในที่สุดนายกรัฐมนตรีจึงได้หลีกเลี่ยงข้อวิพากษ์วิจารณ์ ในข้อที่ว่านางบประมาณของประเทศชาติมาใช้เป็นการฟุ่มเฟือย ด้วยการปรับเปลี่ยนหันมาดำเนินการในรูปบริษัทจำกัด โดยมีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ถือหุ้นส่วนหนึ่ง ภายใต้นาม "บริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด"

๑.๒ วิทยุโทรทัศน์ไทย : ด้านเทคโนโลยี

ในวาระที่กิจการโทรทัศน์ของไทยจะได้ถือกำเนิดขึ้นมานั้น เป็นวาระที่เทคโนโลยีวิทยุโทรทัศน์ก็จัดว่ายังเป็นสิ่งใหม่สำหรับคนทั้งโลกด้วยเช่นเดียวกันด้วยเป็นระยะที่ประเทศที่พัฒนาเทคโนโลยีในด้านนี้มาก่อนผู้ใดอย่าง สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษ และเยอรมัน กำลังอยู่ในช่วงฟื้นฟูกิจการในด้านนี้หลังจากชะงักกันไปในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศในยุโรปที่มีความเจริญก้าวหน้าในทางเทคโนโลยีมากกว่าประเทศไทยหลายประเทศ อาทิเช่น เนเธอร์แลนด์ ออสเตรเลีย และสวีเดน ก็ยังอยู่ในขั้นทดลอง ประเทศในทวีปเอเชียทั้งหมด มีเพียงประเทศญี่ปุ่น ประเทศเดียวที่มีวิทยุโทรทัศน์มาก่อน

แต่ด้วยความปรารถนาอย่างแรงกล้า ของจอมพล ป.พิบูลสงคราม กิจการวิทยุโทรทัศน์ก็ได้ปรากฏตัวเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา จนมาถึงสิ่งที่เป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของกิจการ คือ การจัดหาเครื่องส่งวิทยุโทรทัศน์เพื่อกระจายภาพให้แก่ประชาชน

ในการดังกล่าว รัฐบาลได้จัดให้มีการเปิดประมูลไปทั่วโลก เพื่อจัดหาบริษัทมาดำเนินการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์และอุปกรณ์ขึ้นในกรุงเทพมหานคร ในราคาที่เหมาะสม ซึ่งผลของการพิจารณาได้อนุมัติให้รับข้อเสนอของบริษัท อาร์.ซี.เอ. ให้จัดซื้อเครื่องส่งโทรทัศน์และอุปกรณ์ยี่ห้อ อาร์.ซี.เอ ของประเทศสหรัฐอเมริกา

ตามข้อตกลง นอกจากบริษัท อาร์.ซี.เอ. จะต้องรับเจ้าหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์ ส่วนหนึ่งไปศึกษาอบรมในทางปฏิบัติ ทางด้านช่างและรายการแล้ว บริษัทฯยังจะต้องเป็นผู้ออกเป็นอาคารสถานีให้แก่บริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัดอีกด้วย ซึ่งอาคารดังกล่าวสร้างเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๒ ชั้น ประกอบด้วยห้องส่ง ๒ ห้อง ห้องเครื่องส่ง ห้องลำดับภาพ ห้องกำกับเสียง ห้องกำกับภาพ ห้องพัสดุ ห้องเครื่องยนต์กำเนิดไฟฟ้า ห้องแต่งตัว ห้องเครื่องทำความเย็น และอื่นๆ นอกจากนี้ ยังมีอำนวยการชมการแสดง บรรจุผู้ชมได้ประมาณ ๑๒๐ คน (ธนะ นาคพันธ์, ๒๕๓๙:๔๖)

ส่วนรายละเอียดในด้านเทคนิคมีข้อมูลที่สำคัญคือ

เครื่องส่ง มีกำลังส่ง ๑๐ กิโลวัตต์ เพิ่มกำลังออกอากาศจริง ได้ประมาณ ๑๐๐ กิโลวัตต์ :

สายอากาศเครื่องส่งแบบ Four Way Turnstile ตั้งอยู่บนเสาอากาศแบบ Self Support (ไม่ต้องมีสาย) เสาอากาศสูง ๙๓ เมตร

ออกอากาศในช่อง ๔ ตามมาตรฐานของ F.C.C. (อเมริกา) ระบบ ๕๒๕ เส้น ๓๐ ภาพต่อวินาที ขาว - ดำ

เครื่องฉายภาพยนตร์มี ๒ ชุดคือ เครื่องฉาย ๓๕ มม. และ ๑๖ มม. พร้อมด้วยอุปกรณ์

กล้องถ่ายโทรทัศน์ ๓ กล้อง ใช้หลอดรับภาพแบบ Image Orthicon กล้องถ่ายโทรทัศน์ยี่ห้อ อาร์.ซี.เอ. สมัยแรกของช่อง ๔ มีเลนส์ขนาดต่างๆ ๔ เลนส์ สายเคเบิล กล้องเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๑ นิ้ว

ระบบการกำลัง (Power System) ประกอบด้วย เครื่องเปลี่ยนไฟกระแสลับ (Frequency Converter) จาก ๕๐ เป็น ๖๐ Cycle ๑ เครื่อง และเครื่องยนต์กำเนิดไฟฟ้า ๒๒๐ Volt ๖๐ Cycle ๑ เครื่อง (ธนะ นาคพันธุ์, ๒๕๓๙: ๔๖)

ในที่สุด "คณะกรรมการจัดหาเครื่องวิทยุโทรภาพ" ได้ตัดสินใจซื้อเครื่องส่งวิทยุโทรทัศน์ของบริษัท RCA ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้พิจารณาแล้วเป็นเครื่องส่งที่มีกำลังส่งสูงกว่าอุปกรณ์ครบถ้วนและราคาถูกกว่าบริษัทต่างๆ ที่เสนอมา ประเทศไทยจึงมีการเริ่มต้นที่จะตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งแรกขึ้นด้วยเครื่องส่งยี่ห้อ RCA ขนาดกำลังส่ง 10 กิโลวัตต์ ระบบ 2525 เส้น ทำการส่งด้วยช่อง 4 ความถี่ระหว่าง 66-72 เมกะเฮิร์ตซ์ โดยความริเริ่มของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น (รักศักดิ์ วัฒนพานิช, เรื่องเดิม หน้าเดิม)

เหตุผลในการเลือกเครื่องส่งของบริษัทอาร์.ซี.เอ. ที่สำคัญก็คือเป็นเครื่องส่งที่ราคาถูกที่สุด มีกำลังส่งสูงและบริษัท อาร์.ซี.เอ. เป็นบริษัทที่มีชื่อเสียงสินิทธิ สิทธิรักษ์, 2535: 54) ซึ่งเป็นการพิจารณาที่ไม่ได้คำนึงถึงความสำคัญในทางเทคนิคที่เป็นสิ่งที่ควรระมัดระวังอย่างยิ่ง ได้แก่ ระบบเส้น และการใช้กำลังของเครื่องส่ง จึงพบในภายหลังว่า ประเทศไทยใช้ไฟฟ้าที่มีกำลังไฟ 220 โวลท์ และมีความถี่ของกระแสลับ 50 เฮิร์ตซ์ต่อวินาที แต่เครื่องส่งระบบ FCC ของสหรัฐอเมริกาต้องเข้ากับไฟฟ้ากระแสลับ 60 เฮิร์ตซ์ต่อวินาที ความแตกต่างกัน 10 เฮิร์ตซ์นี้มีผลกระทบต่อระบบซิงโครไนซ์ (Synchronized system) ของเครื่องรับและเครื่องส่งมาก การสังเกตได้อย่างง่าย ๆ ที่เห็นได้ชัดโดยมากก็จะปรากฏออกมาทางด้านตั้ง (Vertical) บนจอของเครื่องรับ หากสถานีที่เป็นเจ้าของเครื่องส่งเครื่องนั้นไม่ได้ซื้อเครื่องเปลี่ยนความถี่ของกระแสไฟฟ้า (Frequency converter) มาใช้ก็จะทำให้ภาพที่เครื่องรับมีการเลื่อนหรือกระพริบอยู่ตลอดเวลา บางทีภาพก็เด่นบ้าง ล้มบ้าง ในด้านเครื่องรับก็เช่นกัน ผู้ที่ซื้อเครื่องรับมาจากสหรัฐอเมริกาซึ่งใช้ไฟฟ้ากระแสลับ 60 เฮิร์ตซ์ต่อวินาที ก็จะต้องนำเครื่องมาดัดแปลงเสียก่อน จึงจะรับภาพได้ (รักศักดิ์ วัฒนพานิช,

เรื่องเดิม 19) ผลของการนี้ก็เป็นเหตุให้ประวัติศาสตร์ในด้านเทคนิคของโทรทัศน์ไทยเป็นเรื่องไม่สดใสเท่าใดนัก เพราะภาพที่ได้รับจากเครื่องรับจะด้อยประสิทธิภาพ และอาจเกิดผลข้างเคียงทำให้ผู้ชมคอเคล็ดหรือปวดตา (ถาวร ช่วยประสิทธิ์, 2531: 165-166)

การแก้ปัญหาในทางเทคนิคนี้เป็นเรื่องที่ยืดเยื้อและกินระยะเวลาไม่น้อยเลย ในขั้นแรกนั้นบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ต้องจัดหาเครื่องแปลงความถี่ (Converter) มาใช้เพื่อแปลงความถี่เพราะในประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ไฟฟ้ากระแสสลับความถี่ 60 เฮิร์ตซ์ แต่ในประเทศไทยใช้กระแสสลับความถี่ 50 เฮิร์ตซ์ ดังนั้น สถานีวิทยุโทรทัศน์จึงต้องจัดหาเครื่องแปลงความถี่ (Converter) มาใช้เพื่อแปลงความถี่ 50 เฮิร์ตซ์ แรงไฟ 220 โวลต์ ให้เป็นความถี่ 60 เฮิร์ตซ์ แรงไฟ 220 โวลต์ ใช้กับเครื่องส่งวิทยุโทรทัศน์และเครื่องมือกับอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการส่งวิทยุโทรทัศน์ เครื่องแปลงความถี่นี้มีราคาแพงมาก นับว่าเป็นการสิ้นเปลืองโดยไม่จำเป็น (เสริม เผ่าทองสุข, 2498: 833)

ในเวลาต่อมาจึงได้มีการพิจารณาขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เพื่อดำเนินโครงการจัดตั้งเครื่องส่งโทรทัศน์ระบบ 625 เส้น โดยมีมติคณะรัฐมนตรี อนุมัติให้บริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ทำการส่งโทรทัศน์ในระบบ 625 เส้น เมื่อเดือนพฤษภาคม 2508 และทางบริษัทฯ ได้ดำเนินโครงการจัดตั้งเครื่องส่งโทรทัศน์ระบบ 125 เส้น แล้วเสร็จและใช้ส่งออกอากาศตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2513 เป็นต้นมา (เสริม เขยสงวน, 2535: 38-39)

การออกอากาศในระยะแรกของการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้จัดว่ามีความวุ่นวายอยู่พอสมควร เพราะทำให้ในระยะนั้นจึงมีทั้งเครื่องรับและเครื่องส่งในระบบ 625 และ 525 เส้น การออกอากาศจึงต้องออกอากาศทั้งสองระบบคู่กันไป ในรายการเดียวหรือต่างรายการตามความเหมาะสม (ธวัช เมฆสวรรค์, 2539: 29) จึงต้องมีโครงการระยะยาวเพื่อเปลี่ยนระบบการส่งวิทยุโทรทัศน์ทั่วประเทศให้เป็นระบบ 625 เส้น ซึ่งกินเวลาถึงปี 2517 กว่าที่จะเลิกส่งโทรทัศน์ในระบบ 525 เส้น ซึ่งก็เป็นอันว่าเครื่องส่งเดิมและอุปกรณ์ราคาแพงอีกมากมายก็ใช้ประโยชน์ไม่ได้อีกต่อไป ต้องหาเครื่องใหม่ซื้อมาใช้ (ถาวร ช่วยประสิทธิ์, 2531: 165-166)

ปัญหาในทางเทคโนโลยีทางด้านเครื่องรับเครื่องส่งของสถานี ตลอดจนถึงขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความไม่พร้อมด้วยประการทั้งปวง ในการดำเนินกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย เป็นปัญหาในระบบการดำเนินงานที่ขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงของผู้ที่เกี่ยวข้องและความเร่งรัดอย่างเกินพอดีของผู้ที่ต้องการจะก่อตั้งกิจการนี้ขึ้นมา ซึ่งนำไปสู่

ปัญหาในระยะยาวที่ต้องแก้ไขโดยใช้เวลาและงบประมาณจำนวนมาก เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าสังคมไทยพร้อมเพียงใดสำหรับสื่อชนิดนี้

๒. บริษัทไทยโทรทัศน์จำกัด

บริษัทไทยโทรทัศน์เป็นองค์กรสำคัญที่สร้างขึ้นในลักษณะของบริษัทจำกัดตามมติของคณะรัฐมนตรี โดยมุ่งหมายจะให้ป็นองค์กรที่ดำเนินงานด้านวิทยุโทรทัศน์เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีการจากการจัดตั้งกิจการเป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐโดยใช้งบประมาณแผ่นดินมาเป็นบริษัทจำกัด ที่ถือหุ้นโดยหน่วยงานรัฐและสามารถทำธุรกิจเพื่อหาผลกำไรได้ ทั้งนี้ก็เพื่อหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งต่างๆ ที่จะมีจากข้อกล่าวหาที่ว่ารัฐได้นำเอางบประมาณแผ่นดินมาใช้ในงานที่ไม่เป็นประโยชน์

องค์กรแห่งนี้ถือเป็นหน่วยงานสำคัญที่เป็นต้นสังกัดของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีช่อง ๔ บางขุนพรหม ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอข้อมูลเพื่อเป็นพื้นฐานต่อความเข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านรายการในสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งนี้ โดยแบ่งเป็นสองส่วนด้วยกันคือ ความเป็นมาของบริษัทไทยโทรทัศน์จำกัด และโครงสร้างองค์กรของบริษัทแห่งนี้

๒.๑ บริษัทไทยโทรทัศน์จำกัด: ความเป็นมา

บริษัทไทยโทรทัศน์จำกัด ถือกำเนิดขึ้นตามมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๙๕ ที่เห็นควรว่าควรดำเนินการก่อตั้งกิจการวิทยุโทรทัศน์ โดยไม่ให้สิ้นเปลืองงบประมาณโดยรวมของประเทศชาติ และโดยที่พิจารณาว่า กิจการวิทยุโทรทัศน์ในกาลต่อไปจะเป็นกิจการที่สามารถสร้างรายได้ด้วยตนเอง ดังนั้นจึงกำหนดให้จัดตั้งเป็นบริษัทจำกัด และมีหน่วยงานต่างๆของรัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้น

ในอีกหนึ่งสัปดาห์ หลังจากมติดังกล่าว ก็ได้มีมติคณะรัฐมนตรีเพิ่มเติม ดังปรากฏอยู่ในหนังสือจากเลขาธิการรัฐมนตรี ถึงประธานคณะกรรมการจัดหาเครื่องรับวิทยุโทรภาพ ดังมีความว่า

...ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๙๕ ซึ่งท่านได้
เสนอว่า ถ้าจะตั้งบริษัทให้ดำเนินงานเฉพาะในเรื่องวิทยุโทรภาพอย่างเดียวแล้วก็คงไม่
สามารถจะดำเนินการไปได้ เห็นควรให้บริษัทได้ดำเนินงานในเรื่องวิทยุกระจายเสียง
ธรรมดาด้วย และคณะรัฐมนตรีได้เห็นด้วยตามที่ท่านเสนอ อนุมัติในหลักการให้เอก
ชนจัดตั้งบริษัทวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรภาพ รวมทั้งวิทยุตามสาย (Redifusion)
ด้วย และให้กรมประชาสัมพันธ์รับไปพิจารณาขยายร่างกฎหมายว่าด้วยเรื่องนี้เสนอคณะ
รัฐมนตรีต่อไป และในระหว่างนี้อนุมัติให้เริ่มก่อตั้งบริษัทได้...

ดังนั้นนอกจากจะต้องรับผิดชอบในการจัดตั้งกิจการวิทยุโทรทัศน์แล้ว คณะกรรมการ
จัดหาเครื่องส่งวิทยุโทรทัศน์ อันประกอบด้วย พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ ประธานกรรมการ
พล.อ.ท.มูณี มหาสันตนะ เป็นกรรมการที่ปรึกษาพ.อ.หลวงสารานุประพันธ์ กรรมการ
นายประสงค์ หงสนันท์ กรรมการ พล.ท. ม.ล. ขาบ กุญชร เป็นกรรมการและเลขานุการ จึงต้อง
มีหน้าที่ในการจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย และสถานีวิทยุแห่งนี้ ต่อมาจะได้
มา มีบทบาทสำคัญในการนำรายได้มาสู่บริษัทไทยโทรทัศน์ และบทบาทอย่างสำคัญต่อการพัฒนา
บุคลากรของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวี ช่อง ๕ บางขุนพรหม ดังที่ปรากฏในเหตุผลของการจัด
ตั้งสถานี ๒ ประการ คือประการแรก ต้องการให้กิจการวิทยุกระจายเสียงได้ช่วยสนับสนุนงาน
ด้านโทรทัศน์ และประการที่สอง ต้องการให้เป็นที่พักผ่อนเจ้าหน้าที่ ทั้งในด้านรายการและในด้าน
เทคนิค ให้เกิดความชำนาญในอันที่จะสามารถไปปฏิบัติงานทางด้านโทรทัศน์ได้ทันที (เสริม เชน
สงวน, ๒๕๓๙: ๓๓)

ในวันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๙๕ คณะผู้เริ่มการจัดตั้งบริษัทไทยโทรทัศน์จำกัด
จำนวนเจ็ดท่าน อันประกอบด้วย พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ พ.อ.หลวงสารานุประพันธ์
(นवल ปาจิณพยัคฆ์) พ.อ.เล็ก สงวนชาติสรไกร พล.ท. ม.ล. ขาบ กุญชร พล.อ.ท.มูณี
มหาสันตนะ เวชยันต์รังสฤษฏ์ นายเลื้อน พงษ์โสภณ นายประสงค์ หงสนันท์ ได้ยื่นขอจด
ทะเบียนจัดตั้งบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๙๕ ต่อมาทะเบียนหุ้น
ส่วนกลาง กระทรวงพาณิชย์ และได้รับอนุญาตให้จัดตั้งเป็นบริษัทจำกัดเมื่อวันที่ ๑๐
พฤศจิกายน ๒๕๙๕ อันถือได้ว่าเป็นวันเริ่มกิจการอย่างเป็นทางการ ของบริษัทไทยโทรทัศน์
จำกัด วัตถุประสงค์ตามหนังสือตราสารจัดตั้ง ของบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ได้กำหนดไว้ดังนี้

๑. ทำการส่งและโฆษณาด้วยวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง
๒. รับทำการบริการโฆษณาข่าวสารการค้าทั้งปวงตลอดจนการบันเทิง
๓. ส่งสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่าย และส่งสินค้าไปจำหน่ายต่างประเทศ
๔. เป็นตัวแทนค้าต่างและนายหน้าในกิจการทั่วไป
๕. ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อก่อสร้างอาคารใช้เป็นสำนักงาน ที่พักอาศัยของพนักงาน ตลอดจนคนงานของบริษัท

เงินทุนของบริษัทได้กำหนดไว้ ๒๐ ล้านบาท แบ่งเป็น ๒๐,๐๐๐ หุ้น มีมูลค่าหุ้นละ ๑,๐๐๐ บาท ผู้ถือหุ้นบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด เมื่อเริ่มดำเนินกิจการประกอบด้วย กรมประชาสัมพันธ์ ๑๑ ล้านบาท โรงงานยาสูบ ๒ ล้านบาท กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ กรมตำรวจ สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล กรมโรงงานอุตสาหกรรม (โรงงานสุราบางยี่ขัน) และ โรงงานน้ำตาลไทย รายละเอียด ๑ ล้านบาท

คณะกรรมการบริษัท ชุดแรกประกอบด้วย พล.ต.อ. เผ่า ศรียานนท์ ประธานกรรมการ พล.ท. ม.ล.ชาบ กุญชร พล.อ.ท.มูณี มหาสันทนะ เวชยันต์ รังสฤษฏี นายเลือน พงษ์โสภณ พล.อ.สุรจิต จารุเศรณี พล.ร.ต.ประสิทธิ์ ไบเงิน พล.อ.ต.พิพัฒน์ พรรณรุทธ์ พล.ต.เล็ก สงวนชาติสรไกร นายโชติ คุณะเกษม กรรมการ นายประสงค์ หงสนันท์ กรรมการ ผู้จัดการ และนายกำจัด กีพานิช เป็นเลขานุการคณะกรรมการ

วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๔๙๗ เป็นวันเปิดตัวอย่างเป็นทางการของที่ทำกรสำนักงานบริษัทไทยโทรทัศน์จำกัด ณ ชั้นสาม อาคารสำนักงานองค์การจัดซื้อสินค้า สี่แยกคอกวัว ถนนราชดำเนินกลาง พร้อมทั้งพิธีเปิดสถานีวิทยุกระจายเสียง ท.ท.ท. โดยมี จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิด ในคำกล่าวเปิดบริษัทไทยโทรทัศน์จำกัด มีความตอนหนึ่ง กล่าวถึงความเป็นมา ของโครงการการจัดตั้งวิทยุโทรทัศน์ไทยขึ้น ตลอดจนความมุ่งหมายในการจัดตั้งกิจการวิทยุโทรทัศน์ ขึ้นในประเทศไทยมีความว่า

ในการที่ต่อมา ทางรัฐบาลได้ดำริและอำนวยความสะดวก ให้จัดตั้งบริษัทไทยโทรทัศน์ขึ้น นั้น และรัฐบาลไม่ประสงค์ที่จะจัดบริการของวิทยุโทรทัศน์นี้เข้าในองค์การรัฐบาล ก็ โดยที่รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เล็งเห็นในขณะนี้ว่า ประเทศบ้านเมืองของเราได้มีความเจริญก้าวหน้า ดังที่ข้าพเจ้าได้เคยแถลงในที่ประชุมหลายแห่ง

แล้วว่า ความต้องการของประชาชนอันเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพของประชาชน และตลอดจนกระทั่งสิ่งอุปกรณในการที่จะให้ความรู้แก่ประชาชนนั้น ประชาชนมีความ ต้องการมาก เป็นการสุดความสามารถในประเทศที่มีความเจริญถึงขั้นนี้ ประเทศเรา เป็นอยู่ในขณะนี้ ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถที่จะอำนวยความสะดวกนานาประการ ให้เป็นไปตาม ความปรารถนาของประชาชนอย่างทั่วถึง เพราะฉะนั้นจึงได้ดำเนินนโยบายใหม่ เพื่อ ให้เหมาะแก่กาลสมัยและเหมาะแก่วิวัฒนาการของโลกในขณะนี้ จึงมีนโยบายอันแน่ว แน่ในอันที่จะได้ถ่ายทอด อำนาจหรือกิจการภารกิจของชาตินั้นไปสู่ประชาชน ส่วนรัฐ บาลนั้นจะรับไว้ แต่ในสิ่งซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ และเป็นสิ่งซึ่งเป็นหลักที่นานาประเทศควร จะยึดถือไว้ในความอำนวยความสะดวกของรัฐบาลเท่านั้น เพราะฉะนั้นในการที่ได้จัดตั้งบริษัท ขึ้นนี้ก็จะเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ดังได้กล่าวมาข้างต้นนั้น แต่ว่าในตอนต้นมีความ จำเป็นในการที่จะก่อสร้างบริษัทไทยโทรทัศน์จำกัด ซึ่งเป็นของใหม่นี้เพื่อให้กิจการ ดำเนินไปโดยเร็ว และมีประสิทธิภาพทันแก่ความต้องการ ทางรัฐบาลจึงได้ขอรับรองให้ องค์การของรัฐบาลได้ร่วมทุนและร่วมแรงในการนี้ไปก่อน และเชื่อว่าในอนาคตอันใกล้ ซึ่งถ้าหากกิจการของบริษัทนี้ได้ดำเนินไปด้วยดี เชื่อว่าทางบริษัทนี้จะได้ขายที่ขายส่วน เหล่านี้ ให้ไปสู่มือประชาชนตามลำดับต่อไป

ดังนั้นจึงอาจพอสรุปได้ว่า ลักษณะในการดำเนินการของบริษัทไทยโทรทัศน์ ตาม ความมุ่งหมายของรัฐบาลผู้ก่อตั้งคือ

๑. บริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด เป็นองค์กรที่ไม่ขึ้นอยู่รัฐบาล เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้น เพื่อให้กิจการวิทยุโทรทัศน์เป็นไปโดยสะดวกรวดเร็ว
๒. รัฐเห็นว่าการก่อตั้งกิจการวิทยุโทรทัศน์ เป็นไปก็เพื่อตอบสนองความต้องการ ของประชาชน ในด้านมาตรฐานการครองชีพ ตลอดจนการให้ความสุขสำราญ และความรู้แก่ ประชาชน
๓. เมื่อกิจการของบริษัทดำเนินไปได้ด้วยดีแล้ว ก็จะได้มีการจัดสรร ภาษีหุ้นให้แก่ ประชาชนผู้ต้องการต่อไป

ในขณะเดียวกัน ในคำกล่าวรายงานในพิธีเปิดบริษัทไทยโทรทัศน์จำกัด ของนาย ประสงค์ หงสนันท์ ประธานกรรมการบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ก็ได้มีความตอนหนึ่งกล่าวถึง คุณประโยชน์ ในการจัดตั้งบริษัทขึ้นว่า

...บริการนี้ใช้แค่จะอำนวยความสะดวกบ้างเทีง ให้แก่ประชาชนอย่างถึงขนาด โดยเสนอให้ประชาชนได้เห็นทั้งภาพและได้ยินทั้งเสียงไปพร้อมๆกันเท่านั้น บริการนี้ยังมีความสำคัญยิ่ง ในด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์การแพทย์และการศึกษา ตลอดจนในด้านการให้ข่าวสารการเมืองแก่ประชาชนอีกด้วย...

ดังนั้นจากวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกิจการวิทยุโทรทัศน์ ความเป็นมา ตลอดจนปัจจัยที่เป็นจุดเริ่มต้นของกิจการวิทยุโทรทัศน์ดังที่ได้กล่าวมา ก็อาจสรุปได้ว่า

๑. บริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ความรู้ความบันเทิง ให้แก่ประชาชน ตลอดจนเป็นสื่อในการเผยแพร่ข่าวสารของราชการบ้านเมือง
๒. บริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด เป็นองค์กรที่ไม่สังกัดหน่วยงานใดของรัฐ หากแต่เป็นบริษัทจำกัดที่ถือหุ้นโดยหน่วยงานของรัฐ

๒.๒ บริษัทไทยโทรทัศน์จำกัด: โครงสร้างองค์กร

แม้จะปรากฏว่ากิจการโทรทัศน์ก่อรูปขึ้นครั้งแรกในรูปบริษัทจำกัด แต่ดังที่ได้ปรากฏแล้วแท้จริงองค์กรแห่งนี้เป็นบริษัทจำกัด ที่เป็นหน่วยงานของรัฐบาลมีองค์กรราชการต่างๆ เป็นผู้ถือหุ้นและผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุดก็คือ กรมประชาสัมพันธ์ หน่วยงานที่เปรียบได้กับมือขวาของนายกรัฐมนตรี จอมพล ป.พิบูลสงคราม ดังนั้นการบริหารงานในบริษัทไทยโทรทัศน์จำกัด จึงอยู่ในอาณัติของกรมประชาสัมพันธ์โดยปริยาย และพนักงานเจ้าหน้าที่ต่างๆ ในบริษัทก็ล้วนเป็นข้าราชการจากกรมประชาสัมพันธ์ที่มีคำสั่งให้ไปช่วยงานในบริษัทไทยโทรทัศน์จำกัด

ดังนี้ ในยุคแรกของการดำเนินกิจการ บุคลากรของบริษัทส่วนใหญ่ก็คือ ข้าราชการจากกรมประชาสัมพันธ์รากฐานของบริษัทไทยโทรทัศน์นั่นเอง โดยข้าราชการส่วนหนึ่งที่ได้ไปดูงานศึกษา ฝึกอบรม กิจการด้านวิทยุโทรทัศน์ในต่างประเทศ ได้กลับมาเป็นบุคคลสำคัญที่เป็นแกนหลักในการทำงานในฝ่ายต่างๆของบริษัทไทยโทรทัศน์ ดังนี้

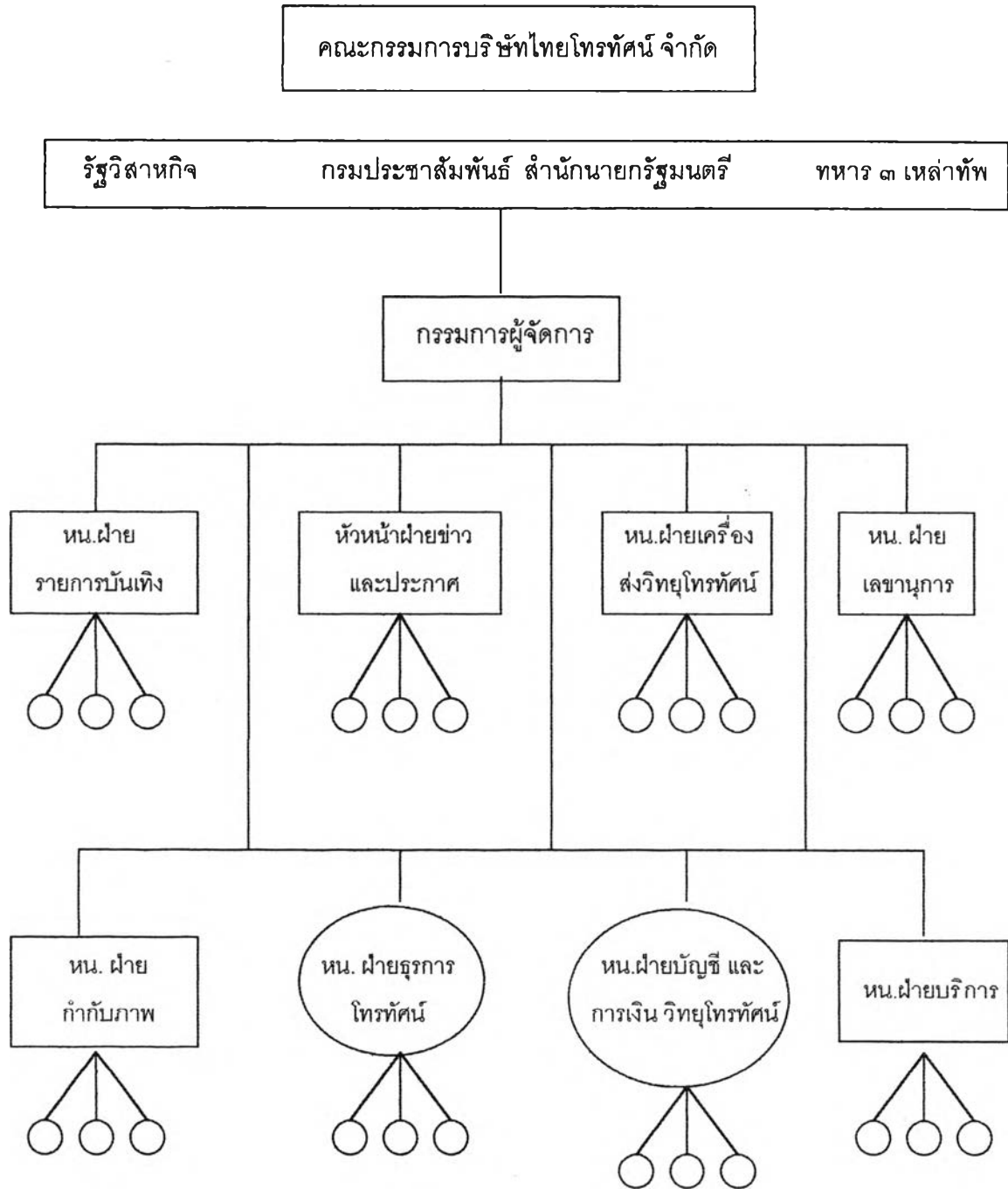
๑. นายประสงค์ หงสนันท์	กรรมการผู้จัดการ
๒. นายจำนง รังสิกุล	หัวหน้าฝ่ายรายการและบันเทิง
๓. นายอัมพร พจนพิสุทธิ์	หัวหน้าฝ่ายกำกับภาพ

๔. นายสรรพสิทธิ์ วิริยะศิริ	หัวหน้าฝ่ายข่าวและประกาศ
๕. นายรักศักดิ์ วัฒนพานิช	หัวหน้าฝ่ายบริการ
๖. นายสนั่น ชีวะปรีชา	หัวหน้าฝ่ายเครื่องส่งวิทยุโทรทัศน์
๗. นายสมุคร อำนวยกุล	หัวหน้าฝ่ายธุรการด้านโทรทัศน์
๘. นายกำจัด กีพานิช	หัวหน้าฝ่ายเลขานุการ
๙. นางสาวอำภา เลอศิลป์	หัวหน้าฝ่ายบัญชีและการเงินด้านวิทยุโทรทัศน์

ในจำนวนผู้บริหารบริษัทไทยโทรทัศน์ยุคแรกนี้ มีเพียง นางสาวอำภา เลอศิลป์ และ นายสมุคร อำนวยกุล ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของบริษัทโดยตรง มิได้เป็นข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์ ส่วนหัวหน้าฝ่ายอื่น เป็นข้าราชการทั้งหมด ซึ่งจะมาทำงานที่บริษัทฯ หลังเวลาราชการแล้ว หรือ ทำควบคู่กันไปที่กรมประชาสัมพันธ์ ส่วนเจ้าหน้าที่ของบริษัทโดยตรงที่ทำงานเต็มเวลามีประมาณ ๑๐๐ คนเศษ เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการ ซึ่งทำหน้าที่นักจัดรายการ พิธีกร นักแสดง ผู้ประกาศ โฆษณาสินค้า ประมาณ ๒๐ คนเศษ (จำนง รังสิกุล, อ้างถึงใน สนิทธี สิทธิรักษ์, ๒๕๓๕:๙๘)

แผนภาพที่ ๑

แสดงโครงสร้างองค์กรและการจำแนกงานฝ่ายต่างๆของบริษัทไทยโทรทัศน์จำกัด

ที่มา : สนิทธี สิทธิรักษ์ , กำเนิดโทรทัศน์ไทย , ๒๕๓๕ : ๙๘

ต่อมาในสมัยหลัง บริษัทจึงได้มีการปรับเปลี่ยนองค์กร มีการแบ่งแยกฝ่ายชัดเจนขึ้น ระหว่างงานของฝ่ายวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ โดยฝ่ายรายการและบันเทิง เปลี่ยนเป็น ฝ่ายรายการและโฆษณาด้านวิทยุโทรทัศน์ ฝ่ายบริการเปลี่ยนเป็นฝ่ายการค้าและบริการ ฝ่ายข่าว และประกาศ เปลี่ยนเป็นฝ่ายข่าววิทยุและโทรทัศน์ ฝ่ายกำกับภาพ เปลี่ยนเป็นฝ่ายช่างห้องส่ง มีฝ่ายที่เพิ่มเติมขึ้นมา ได้แก่ ฝ่ายช่างเครื่องส่งวิทยุวิทยุและโทรทัศน์ ฝ่ายบัญชีและธุรการด้านวิทยุกระจายเสียง ฝ่ายจัดรายการและโฆษณาด้านวิทยุกระจายเสียง ฝ่ายศิลปกรรมและฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีรายละเอียดของชื่อและหัวหน้าฝ่ายต่างๆ ดังนี้

๑. ฝ่ายจัดรายการและโฆษณาด้านวิทยุโทรทัศน์	จำนง รังสิกุล
๒. ฝ่ายช่างโทรทัศน์	อัมพร พจนพิสุทธิ์
๓. ฝ่ายช่างเครื่องส่งวิทยุ	จำนง ตันตโกศัย
๔. ฝ่ายประชาสัมพันธ์	ประสงค์ หงสนันท์
๕. ฝ่ายข่าววิทยุและโทรทัศน์	กำจัด กี่พานิช
๖. ฝ่ายบัญชีและการเงินด้านวิทยุโทรทัศน์	อำภา เลอศิลป์
๗. ฝ่ายศิลปกรรม	พิชัย วาสนาส่ง
๘. ฝ่ายบัญชีและการเงินด้านวิทยุกระจายเสียง	วนิดา มีมาก
๙. สำนักงานเลขานุการ	กำจัด กี่พานิช
๑๐. ฝ่ายจัดรายการและโฆษณาด้านวิทยุกระจายเสียง	สมจิตต์ สิทธิไชย
๑๑. ฝ่ายช่างห้องส่ง	อดิศร โรจนประสิทธิ์
๑๒. ฝ่ายการค้าและบริการ	สมชาย มาลาเจริญ

ในส่วนของงานด้านวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญขององค์กร เป็นกิจการใหญ่ที่ต้องใช้บุคลากรและทรัพยากรจำนวนมาก ได้มีการจัดระเบียบของแผนกต่างๆ เป็นอีกส่วนหนึ่ง